

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu

CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: ASISTENCE PŘI PŘEVAZECH – INSTRUMENTARIUM

Autor materiálu: Bc. Irena Sklenářová

Datum vytvoření: 19. 10. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Ošetřovatelství, 2. ročník

Sada: OS4

Číslo DUM: 12a

Tematická oblast: Odběr biologického materiálu, chirurgický celek a následná rehabilitační péče

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 12. 2. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Čoudková, Mgr. Sedláčková, Bc. Sklenářová

Třída: ZDA 2. B

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpůrná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky s jednotlivými druhy chirurgických nástrojů. Prezentace výstižně a názorně zachycuje výklad učitele, který si žáci zaznamenávají do sešitu a využívají při domácí přípravě. Tento DUM obsahuje přílohu označenou jako VY_32_INOVACE_OS4-Sk-12 b, kde jsou jednotlivé druhy chirurgických nástrojů. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k opakování tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

*ASISTENCE PŘI
PŘEVÁZECH*

INSTUMENTÁRIUM

CÍL: ŽÁK:

- vysvětlí základní pojmy vztahující se k chirurgické problematice
- zná jednotlivé chirurgické nástroje

ZÁKLADNÍ POJMY

POJEM	VÝZNAM
sutura	sešití
incize	řez, rozříznutí
excize	vyříznutí, odstranění povrchové léze
discize	protětí rozpolcení
extirpace	odstranění hlouběji uložené léze
enukleace	vylopnutí dobře ohraničeného útvaru

ZÁKLADNÍ POJMY

POJEM	VÝZNAM
amputace	snesení koncové části těla(končetina) nebo orgánu (konečník, penis)
ablace	snesení menší nebo povrchově uložené části těla (prsů, nehtů)
trepanace	vyvrtání otvoru do kosti
revize	přezkoumání, prohlédnutí
resekce	odstranění částí orgánů

ZÁKLADNÍ POJMY

POJEM	VÝZNAM
debridement	chirurgické vyčištění rány, odstranění nekrotických částí a tkání
extrakce	vynětí, odstranění, vytržení
absces	ohraničený zánět
flegmóna	neohraničený zánět

ZÁKLADNÍ POJMY

POJEM	VÝZNAM
anastomóza	spojení dvou částí nebo orgánů
- tomia	protěti, otevření, gastrotomia, laparotomia
- stomia	vyústění na povrch, gastrostomia, colostomia
- ectomia	úplné odstranění orgánů, gastrectomia, appendectomia

CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

- používají se na operační výkony, převazy operačních ran a menší chirurgické výkony
- jsou v různých velikostech
- vyrábějí se z nerezavějící oceli nebo niklované oceli
- připravují se a sestavují do kazet, kontejnerů nebo do obalů papír – fólie

CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

POŽADAVKY NA CHIRURGICKÉ NÁSTROJE

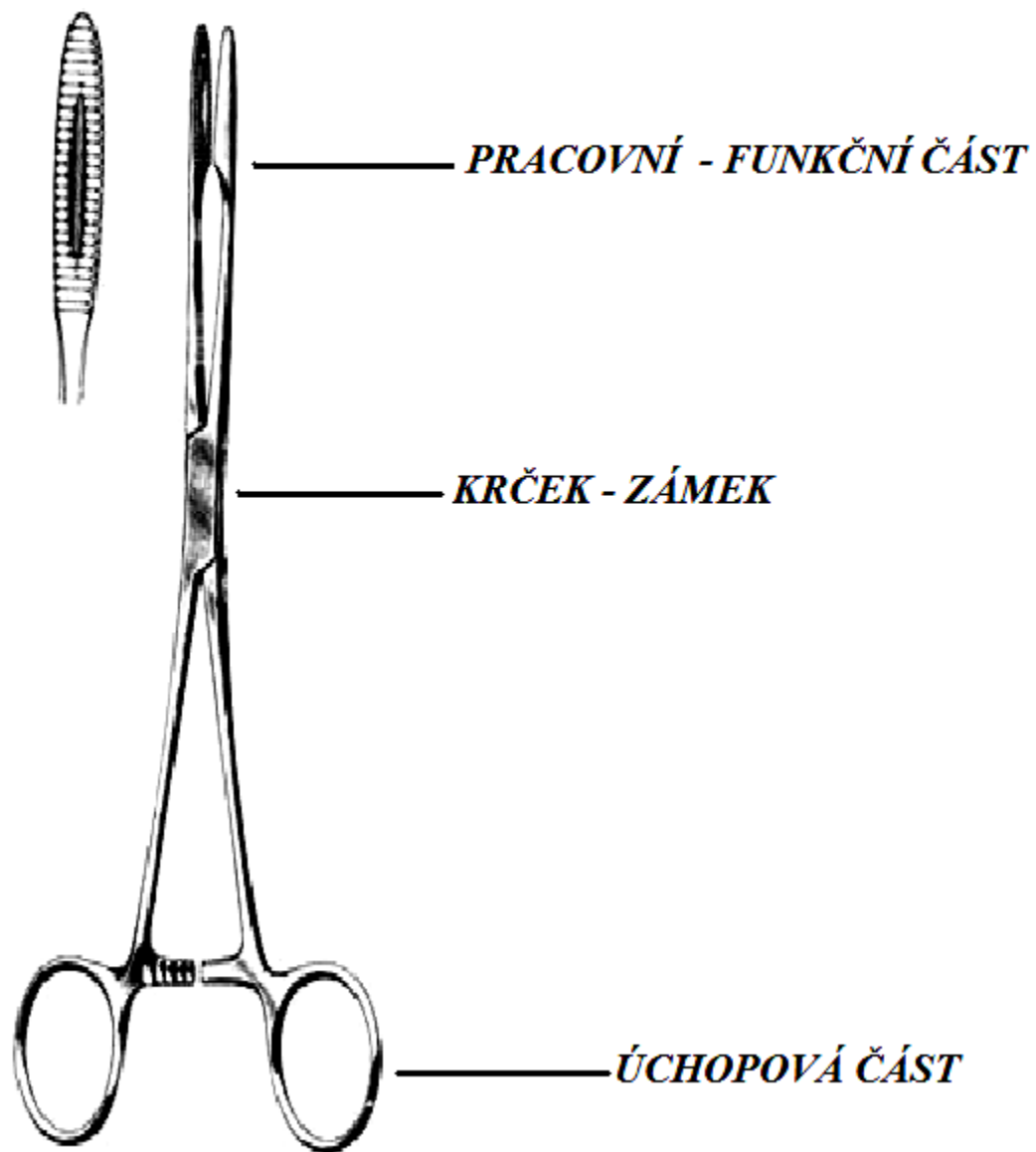
- FUNKČNOST A ÚČELNOST
- KONSTRUKČNÍ JEDNODUCHOST
- PEVNOST
- SCHOPNOST OPAKOVANÉ STERILIZACE
- HLADKÉ BEZ OSTRÝCH RAN

CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

JEDNOTLIVÉ ČÁSTI NÁSTROJŮ

- úchopová část
- pracovní (funkční) část
- krček (zámek) – umožňuje pohyb branží
- branže – ramena kleští a nůžek

1

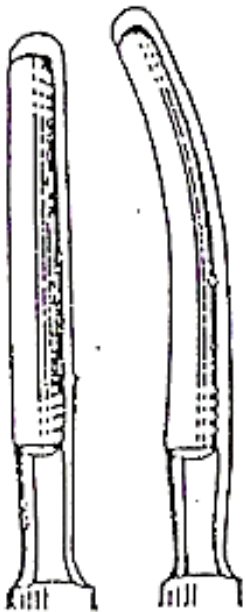

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

• CHIRURGICKÉ NOŽE, SKALPELY

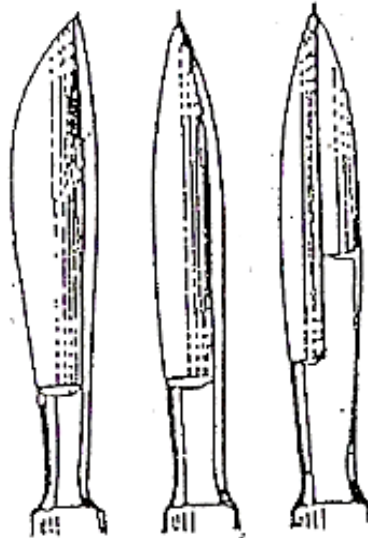
- používají se k protěti tkáně

2

čepule s tupým koncem

3

a) bříškátá
b) hrotnatá
c) oboustranná

4

5

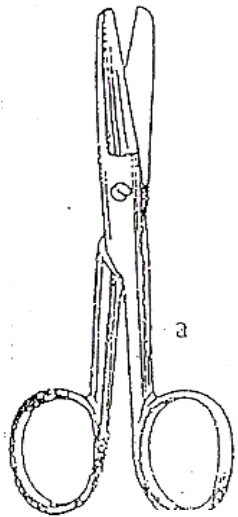
ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

• CHIRURGICKÉ NŮŽKY

- používají se na stříhání tkání, odstranění stehů, obvazů

NŮŽKY

6

a

b

c

- a) tupé zakončení
- b) hrotnatotupé zakonče
- c) hrotnaté zakončení

na sádrové obvazy

7

a

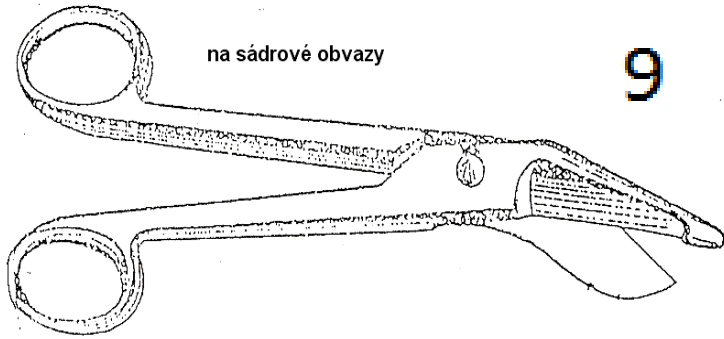
b

c

- a) zahnuté tupé
- b) zahnuté hrotnatotupé
- c) zahnuté ostré

9

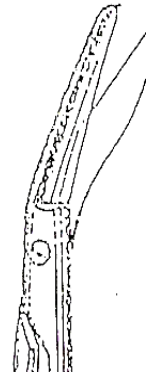

8

a)

incizní

b)

lomené - Richter

b)

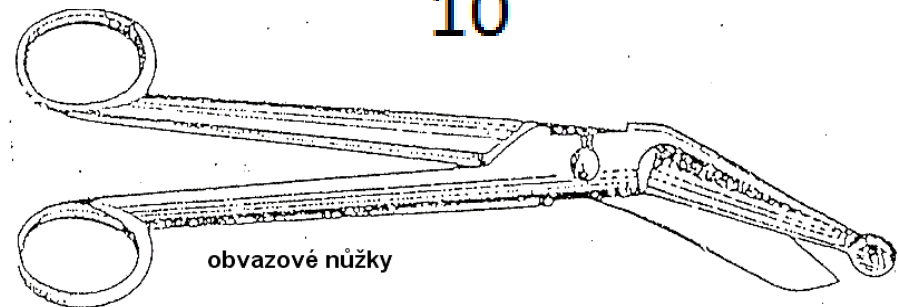
c)

preparační

c)

10

obvazové nůžky

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

• CHIRURGICKÉ KLEŠTĚ

- používají se k podávání tamponů, nástrojů, odstranění obvazu, k dezinfekci, k zachycení tkání, k přichycení prádla

KLEŠTĚ

11

kleště - amerikány

Luerovy kleště na kosti

12

kleště - Mikulicz

svorka na prádlo

kleště tamponové - podávkové

kleště - Listovy

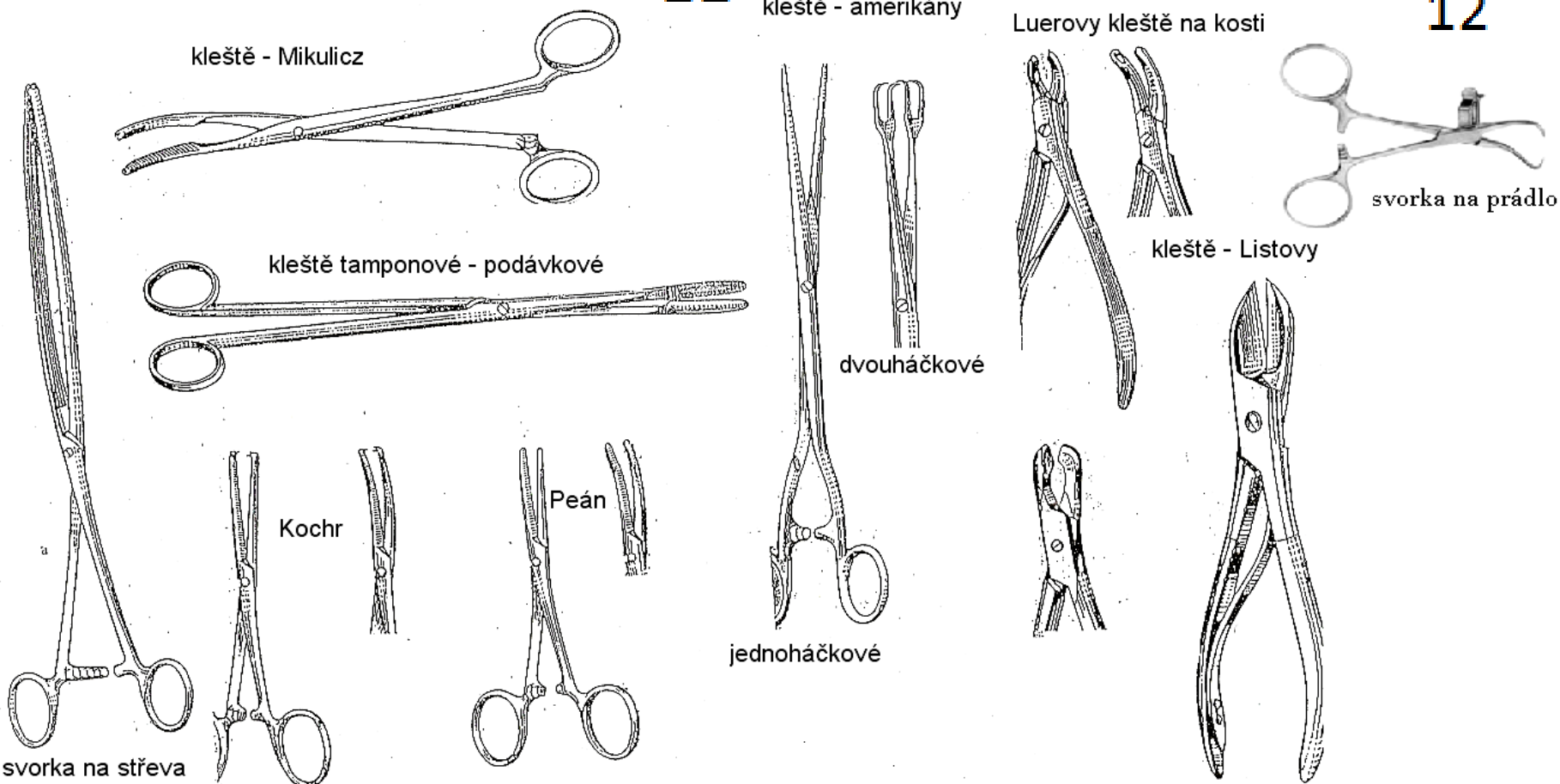
dvouháčkové

Kochr

Peán

jednoháčkové

svorka na stěva

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

• PINZETY

- ANATOMICKÁ – k vyjímání stehů
- CHIRURGICKÁ – k zachycení tkáně
- ADAPTAČNÍ – k zachycení okrajů ran při šití

13

14

PINZETY

anatomická

chirurgická

adaptační

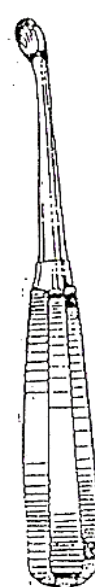
ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

LŽIČKY

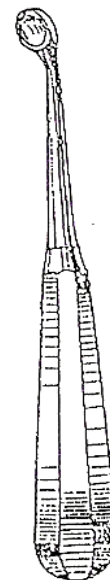
- CHIRURGICKÉ
LŽIČKY

- k vyškrábnutí
opouzdřených
zánětlivých ložisek,
nekróz, krevních
sraženin, také se
nazývají
EXKOCHLEAČNÍ
LŽIČKY

15

a) tupé
b) ostré

a) oválné
b) kulaté

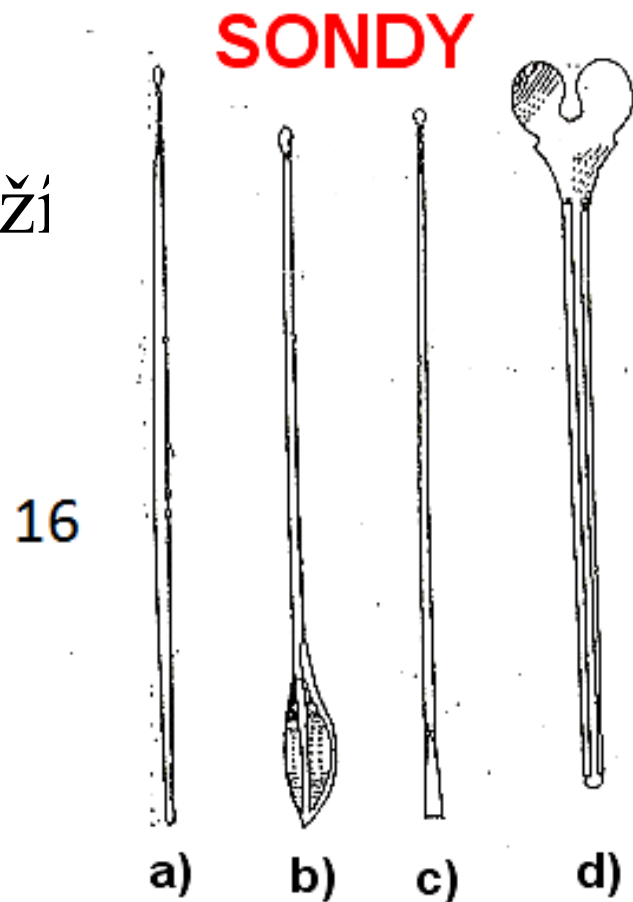
c) vejcovité

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

- **SONDY**

- určené k revizi ran, sondáží

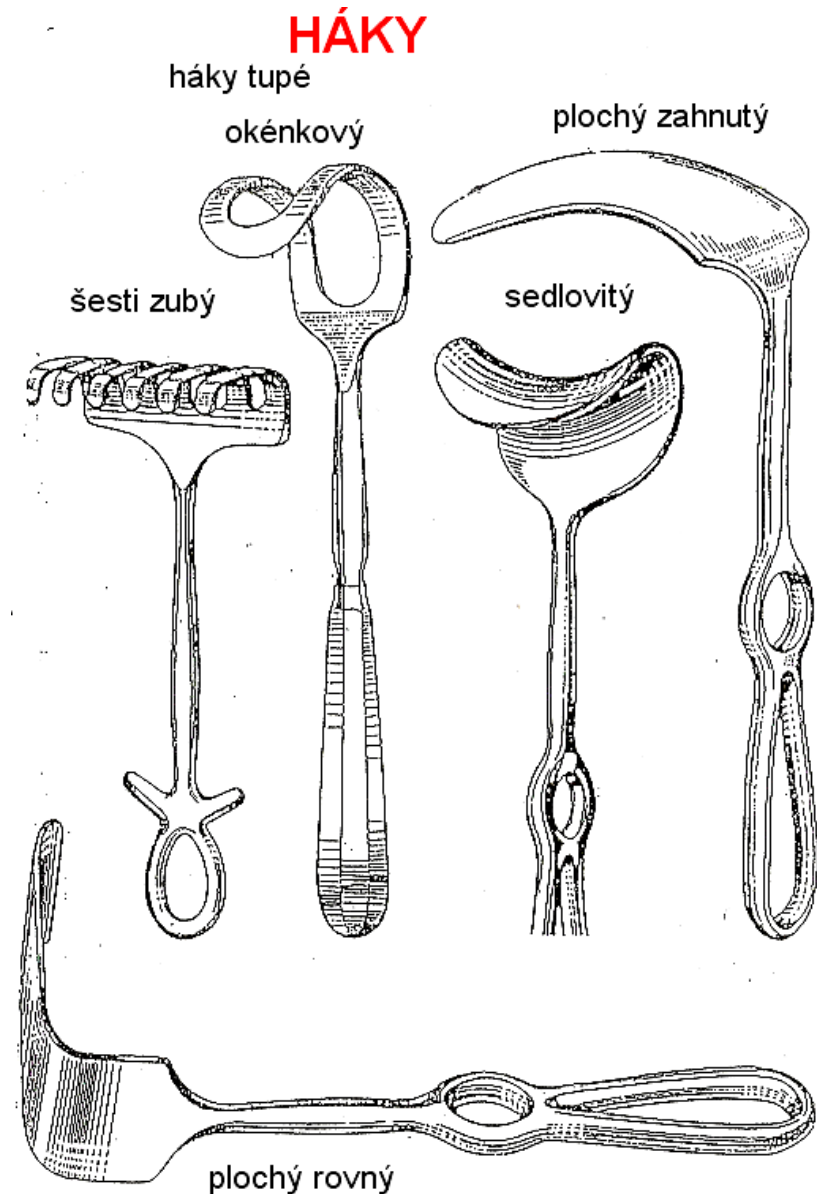

- a) paličková oboustranná
- b) paličková myrtová
- c) paličková s dlátkem
- d) žlábková

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

- **CHIRURGICKÉ HÁKY**
 - slouží k rozevírání ran při operacích, k odsouvání tkání

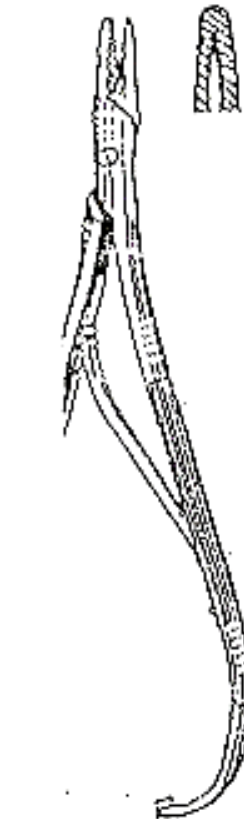
17

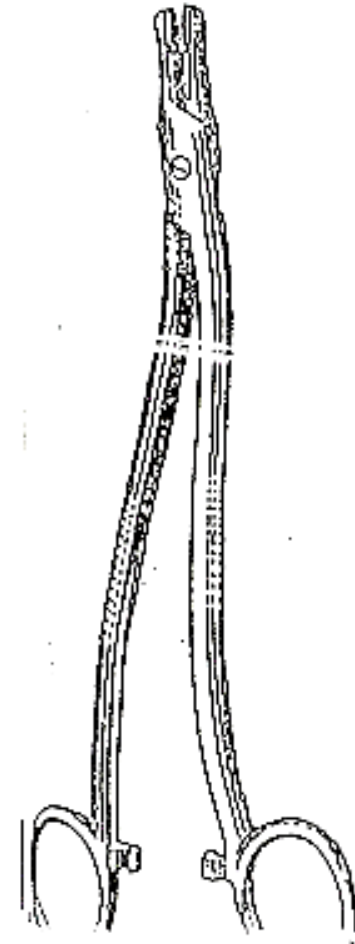
ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

- **JEHELEC**
- k zachycení a provlečení jehly s šicím materiálem sešivanou tkání

18

Autofix

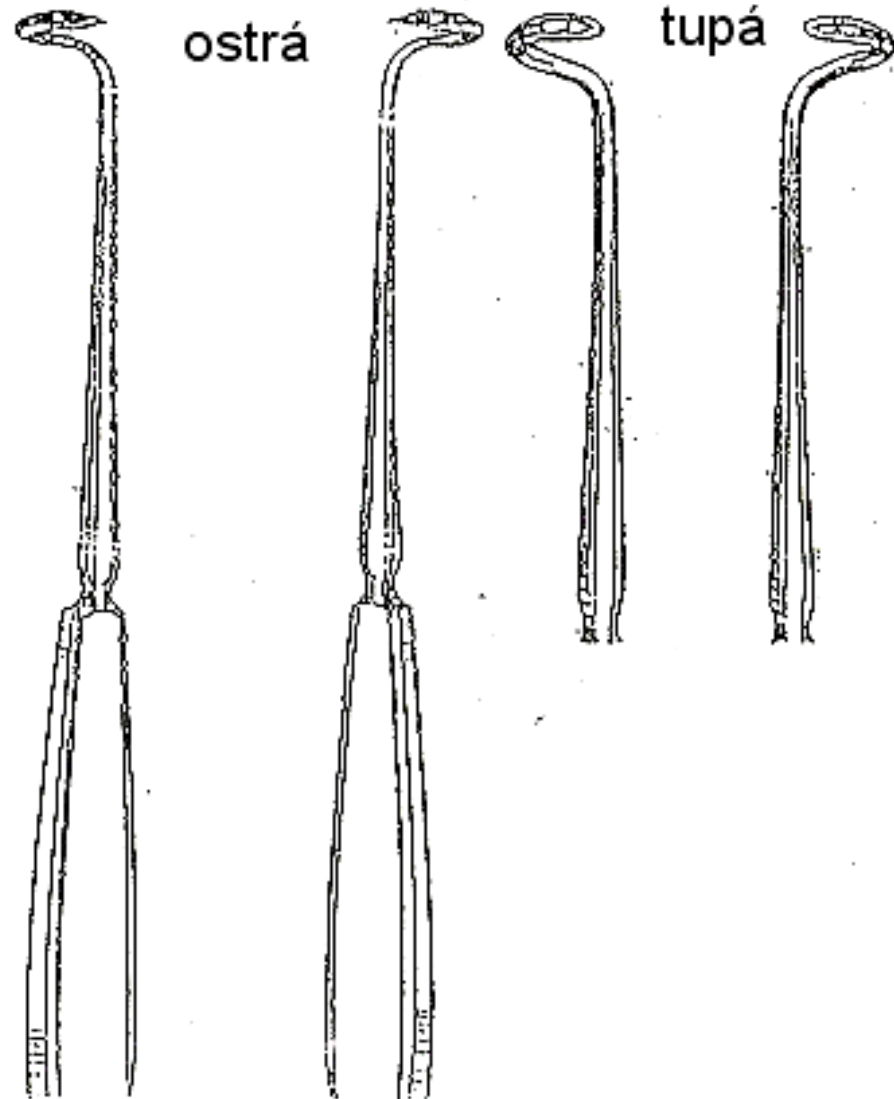
Bozemanův

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

- **PODVAZOVACÍ
JEHLA -
DESCHAMPSONOVA**

- používá se k
podvazování cév

19

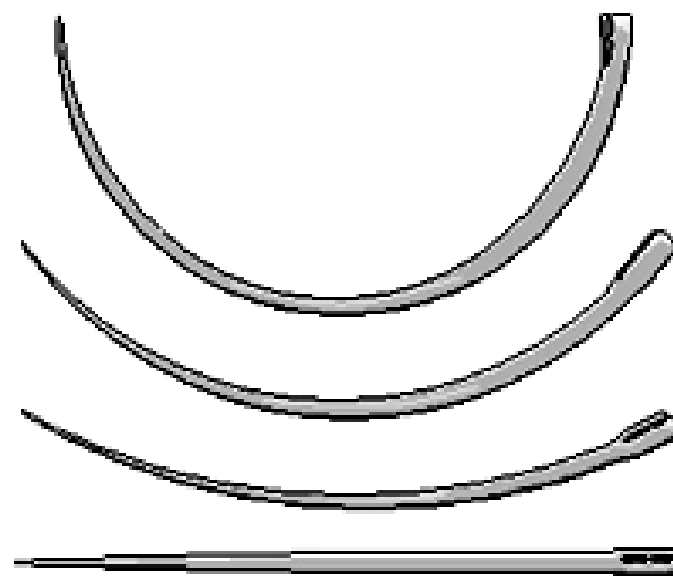

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

• CHIRURGICKÉ JEHLY

- určeny k chirurgickému šití a podvazování
- jehla musí být pevná, pružná, hladká, sterilní
- jsou různé velikosti a mají různý tvar
- ouško jehly je pérové

20

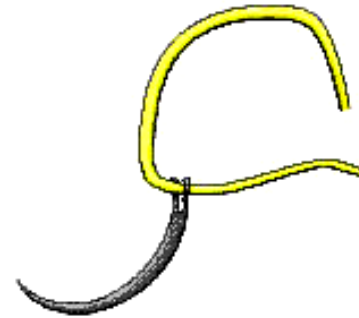
ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

ATRAUMATICKÁ JEHLA

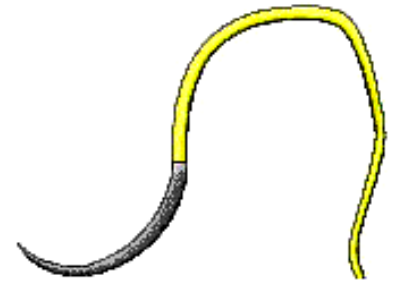
- na jedno použití, nemá ouško, šicí materiál je připevněn přímo k jehle
- jehla má menší průsvit (menší destrukce tkáně)

21

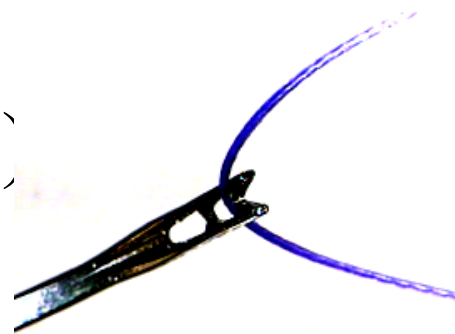
Klasický návlek

Atraumatický návlek

22

ZÁKLADNÍ CHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM

DALŠÍ ZPŮSOBY UZÁVĚRU RAN

- kovové svorky - střeva
- tkáňová lepidla - kosti
- náplast'ové stehy - drobné kožní rány

ŠICÍ VLÁKNO

- musí být zdravotně nezávadné
- pevné
- co nejméně tažné
- netraumatizující
- nevsakující tekutiny

ŠICÍ MATERIÁL

- **VSTŘEBATELNÝ MATERIÁL**
- podporuje hojení jen po určitou vymezenou dobu
- přírodní **CATGUT** (ketgat):
 - **prostý** nebo
 - **chromovaný** - přírodní kolagen - kolagenní vlákna ovčích a hovězích střev

ŠICÍ MATERIÁL

- normální catgut se vstřebává za 8 – 12 dní
- jednou chromovaný se vstřebává za 30 – 40 dnů
- 2x chromovaný se vstřebává za 60 – 70 dnů

SYNTETICKÝ MATERIÁL – menší alergické reakce, velká pevnost, dobrá snášenlivost – používá se Vicryl

ŠÍČÍ MATERIÁL

- **NEVSTŘEBATELNÝ MATERIÁL**
 - používá se k šití kůže, v oční a plastické chirurgii
 - **přirozená vlákna** – hedvábí, len, silon, kov
 - **syntetická vlákna** – polyamid, polyester, polypropylen

OPAKOVÁNÍ

1. Přeložte pojmy: sutura, incize, excize, ablace, trepanace, extrakce, absces.
2. Z čeho jsou vyrobeny chirurgické nástroje?
3. Jaké jsou požadavky na chirurgické nástroje?
4. Popiš jednotlivé části chirurgického nástroje.
5. Jaké druhy pinzet znáte?
6. K čemu slouží chirurgické lžičky?
7. Jak rozdělujeme šicí materiál?

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

1. KELNAROVÁ, Jarmila. *Učebnice pro zdravotnické školy: Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty - 2. ročník, 2.díl, 1.vyd.* Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. ISNB 978-80-247-3105-6
2. ROZSYPALOVÁ, Marie a kolektiv. *Učebnice pro zdravotnické školy: Ošetřovatelství cvičení.* 1.vyd. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, n.p., 1987.

OBRÁZKY:

1.,2.,3.,4.,6.,7.,8.,9.,10., 11.,12.,14.,15.,16.,17.,18.,19 - vlastní tvorba

5. Asker .r.o.: Skalpel jednorázový zvuku [online]. 2012. [cit. 2012-08-07]. Dostupný na WWW: http://www.asker.cz/sortiment/lekarske_nastroje/skalpely/skalpel-jednorazovy.html

13. Progress, OOO: Pinzety medicínské [online]. 2011. [cit. 2012-08-07]. Dostupný na WWW: http://94283.ru.all.biz/cs/goods_pinzetymedicinske_694029

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

20., 21.,22. Návleky pro chirurgické stehy: chirurgické jehly [online]. [cit. 2012-08-07].

Dostupný na WWW:

<http://www.lfp.cuni.cz/patofyziologie/materialy/navleky.htm>